

SYLABUS PRZEDMIOTU – SZKOŁA DOKTORSKA
CYKL KSZTAŁCENIA OD 2022/2023 DO 2025/2026

OGÓLNE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE	
Tytuł przedmiotu	PRZEDMIOT FAKULTATYWNY SPECJALISTYCZNY: Młoda Polska wiecznie żywa
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Szkoła Doktorska w Uniwersytecie Rzeszowskim
Typ przedmiotu (<i>obowiązkowy, fakultatywny</i>)	<i>obowiązkowy - fakultatywny specjalistyczny</i>
Rok/semestr	rok IV, semestr VII
Dyscyplina	<i>literaturoznawstwo</i>
Język wykładowy	język polski/język angielski
Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu	dr hab. Jan Wolski, prof. UR
Imię i nazwisko osoby prowadzącej/osób prowadzących przedmiot	dr hab. Jan Wolski, prof. UR
Wymagania wstępne	Rozbudowana wiedza z zakresu znajomości literatury polskiej, szczególnie okresu Młodej Polski. Znajomość języka angielskiego na poziomie B2 ESKJ, z ukierunkowaniem na słownictwo specjalistyczne.

STRESZCZENIE PRZEDMIOTU

(syntetyczny opis treści oraz celów przedmiotu; 100-200 słów)

PRZEDMIOT FAKULTATYWNY SPECJALISTYCZNY: Młoda Polska wiecznie żywa ma za zadanie uporządkowanie i pogłębienie wiedzy doktorantów na temat literatury okresu Młodej Polski. Kluczowi autorzy to Stefan Żeromski, Władysław Reymont, Stanisław Wyspiański, Leopold Staff, Jan Kasprówicz i Kazimierz Przerwa-Tetmajer. Literatura Młodej Polski, to epoka odrzucająca pozytywizm, nawiązująca do romantyzmu i charakteryzująca się nurtami takimi jak modernizm, dekadentyzm, symbolizm i neoromantyzm. Twórcy skupiali się na indywidualizmie, emocjach i duchowości, często krytykując mieszczaństwo i poruszając tematy narodowe, egzystencjalne i artystyczne. Rozważania nad literaturą okresu lat 1890–1918 mają ukazać aktualność jej treści.

EFEKTY UCZENIA SIĘ DLA PRZEDMIOTU I METODY WERYFIKACJI

Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK (symbol)	Forma zajęć dydaktycznych (w., ćw., itp.)	Metody weryfikacji (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt itp.)
Wiedza: zna i rozumie Lp.	Wiedza: zna i rozumie, posiada wiedzę			
P8S_WG1	Posiada szeroką wiedzę teoretyczną popartą własnymi doświadczeniami badawczymi z zakresu literaturoznawstwa, szczególnie odnoszącego się do twórczości i twórców okresu Młodej Polski. Zna aktualny naukowy dorobek w temacie twórczości okresu Młodej Polski. Potrafi w sposób obiektywny odnieść się do istniejących paradygmatów związanych z literaturoznawstwem okresu Młodej Polski.	P8S_WG	*konwersatorium	egzamin
P8S_WG2	Zna kierunki rozwoju nauki literaturoznawstwo, rozumie	P8S_WG	*konwersatorium	egzamin

	potrzebę prowadzenia badań naukowych z zakresu twórców i twórczości okresu Młodej Polski.			
P8S_WG3	Posiada interdyscyplinarną wiedzę, zna, rozumie i komunikuje się terminologią używaną w dyscyplinie literaturoznawstwo w języku rodzimym i obcym.	P8S_WG	*konwersatorium	egzamin
P8S_WK1	Posiada wiedzę dotyczącą wpływu rozwoju techniki i technologii na postęp cywilizacji, w tym na odkrywanie nowych możliwości w zakresie literaturoznawstwa okresu Młodej Polski.	P8S_WK	*konwersatorium	egzamin
Umiejętności: potrafi Lp.	Umiejętności: potrafi			
P8S_UW1	Na podstawie interdyscyplinarnej wiedzy z dziedziny nauk humanistycznych potrafi merytorycznie formułować i wyznaczać do realizacji ambitne cele naukowe związane z badaniami nad twórczością okresu Młodej Polski w powiązaniu z współczesnością. Potrafi identyfikować i doskonalić metody, techniki i narzędzia badawcze, a także wyciągać konstruktywne wnioski na podstawie uzyskiwanych efektów pracy badawczej.	P8S_UW	*konwersatorium	egzamin
P8S_UW2	W oparciu o dostępne naukowe publikacje potrafi diagnozować i rozwiązywać problemy badawczo-naukowe, zarówno od strony teoretyczno-koncepcyjnej, jak i wykonawczej oraz wdrażać działania innowacyjne powiązane z zainteresowaniami badawczymi, a także zastosować właściwy tok postępowania do tworzenia nowych elementów dorobku naukowego.	P8S_UW	*konwersatorium	egzamin
P8S_UW3	Potrafi wykorzystać swoją interdyscyplinarną wiedzę z dziedziny nauk humanistycznych do analizowania i oceny dostępnych osiągnięć naukowych, opinii eksperckich i innych publikacji naukowych na temat twórczości okresu Młodej Polski, formułując na tej podstawie opinie i krytyczne sądy.	P8S_UW	*konwersatorium	egzamin
P8S_UK6	Potrafi realizować prace badawcze, potrafi komunikować się w języku obcym na poziomie B2 ESKJ w międzynarodowym środowisku	P8S_UK	*konwersatorium	egzamin

	naukowym.			
Kompetencje społeczne: jest gotów do Lp.	Kompetencje społeczne: jest gotów do			
P8S_KK3	Jest gotów do merytorycznych działań badawczych w celu rozwiązywania problemów poznawczych i praktycznych wykorzystując posiadaną wiedzę z zakresu dyscypliny literaturoznawstwo.	P8S_KK	*konwersatorium	egzamin

FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH, WYMIAR GODZIN I PUNKTÓW

Semestr (nr)	Wykład	Ćw./Konw.	Lab.	Prakt.	Inne	Liczba pkt. ECTS
VII	-	15 godz.	-	-	-	2

METODY DYDAKTYCZNE

- konwersatoria;
- zajęcia z prezentacją multimedialną;
- projekt;
- korekta;
- dyskusja.

TREŚCI PROGRAMOWE

Konwersatorium:

Merytoryczny opis treści tematycznych zajęć :

Trzy obszary zagadnień do omówienia:

1. Kanoniczność: teksty Młodej Polski są stałym elementem kanonu lektur szkolnych i akademickich, interpretowane w kontekście dziedzictwa narodowego i uniwersalnych doświadczeń człowieka;
2. Inspiracje: wątki modernistyczne (poszukiwanie tożsamości, kryzys duchowy, relacja jednostki z historią, twórczość kobiet, europejski kontekst) wciąż rezonują w literaturze współczesnej;
3. Dziedzictwo: krakowska „Młoda Polska” (m.in. Wyspiański, Mehoffer), lwowska (m.in. Staff, Wolska), warszawska (Leśmian, Komornicka) pozostają ważnymi punktami odniesienia w literaturze i sztukach wizualnych, a język epoki kształtował literaturę w ciągu kolejnych lat.

Ruch Młodej Polski, trwający umownie od 1890 do 1918 roku, stanowił przełomowy moment w polskiej kulturze, który odrzucał pozytywistyczny racjonalizm na rzecz indywidualizmu, dekadencji i duchowej głębi. Artyści tej epoki, zainspirowani modernizmem i filozofią, eksperymentowali z formą i treścią, co pozostawiło trwały ślad w literaturze i sztuce.

W czasach Młodej Polski literatura i sztuka skupiały się na indywidualizmie oraz emocjonalnym podejściu do twórczości. Twórcy odrzucali realizm i dydaktyzm, kładąc nacisk na niezależność sztuki zgodnie z zasadą „sztuka dla sztuki”. Ich dzieła były pełne duchowości, nastrojowości i mistycyzmu, co podkreślało subiektywne doświadczenia.

Wieś oraz przyroda stanowiły istotne motywy, przynosząc autentyczność oraz źródło inspiracji. Zafascynowanie kulturą ludową prowadziło do chłopomanii – idealizacji życia wiejskiego oraz ludowego folkloru. Artyści poszukiwali prawdziwych wartości w prostym życiu mieszkańców wsi i pięknie natury.

Mistycyzm i symbolizm objawiały się w literaturze poprzez przedstawianie tajemniczych stron rzeczywistości. Nastrojowość budowana była dzięki subtelnym opisom przyrody i emocji, co nadawało utworom osobisty ton. Elementy te łączyły się z pesymistyczną wizją świata, ukazując kryzys wartości

tamtych czasów.

Literatura Młodej Polski czerpała także z filozofii, co prowadziło do pogłębiania egzystencjalnych tematów i poszukiwań sensu istnienia. Dzięki temu epoka ta pozostawiła trwałe ślady w polskiej kulturze, wzbogacając ją o nowe perspektywy artystyczne. Także z ogromny wpływem, choć nie zawsze uświadamianym i docenianym, na czasy współczesne.

WARUNKI ZALICZENIA PRZEDMIOTU (KRYTERIA OCENIANIA)

Egzamin odbywa się po każdym semestrze realizacji przedmiotu (semestr 2, semestr 4, semestr 6, semestr 7)

Warunki zaliczenia przedmiotu:

- aktywność, systematyczne uczestnictwo w zajęciach, lektura własna i zalecana;
- umiejętność prowadzenia dyskusji i wyciągania konstruktywnych wniosków;

Ocena bardzo dobra:

- merytoryczna aktywność i zaangażowanie w trakcie zajęć,
- widoczna umiejętność prowadzenia dyskusji i wyciągania konstruktywnych wniosków,
- bardzo wysoka wartość merytoryczna prac pisemnych;
- obecność na wszystkich zajęciach;
- aktywne korzystanie z zaproponowanej literatury i materiałów instruktażowych, rozszerzane i pogłębiane we własnym zakresie.

Ocena plus dobra:

- merytoryczna aktywność w trakcie zajęć;
- wysoka wartość merytoryczna prac pisemnych;
- obecność na co najmniej 4/5 ogólnego wymiaru zajęć;
- widoczna zadowalająca umiejętność prowadzenia dyskusji i wyciągania wniosków;
- aktywne korzystanie z zaproponowanej literatury i materiałów instruktażowych.

Ocena dobra:

- zadowalająca merytoryczna aktywność w trakcie zajęć;
- zadowalająca wartość merytoryczna prac pisemnych;
- obecność na co najmniej 4/5 ogólnego wymiaru zajęć;
- umiarkowana umiejętność prowadzenia dyskusji i wyciągania wniosków;
- zadowalające korzystanie z zaproponowanej literatury i materiałów instruktażowych.

Ocena plus dostateczna:

- umiarkowany stopień merytorycznej aktywności w trakcie zajęć
- relatywnie słaba wartość merytoryczna prac pisemnych;
- obecność na co najmniej 3/5 ogólnego wymiaru zajęć;
- umiarkowanie słaba umiejętność prowadzenia dyskusji i wyciągania wniosków;
- umiarkowane korzystanie z zaproponowanej literatury i materiałów instruktażowych.

Ocena dostateczna:

- mały stopień aktywności w trakcie zajęciach
- słaba wartość merytoryczna prac pisemnych;
- obecność na co najmniej 3/5 ogólnego wymiaru zajęć;
- słaba umiejętność prowadzenia dyskusji i wyciągania wniosków;
- sporadyczne korzystanie z zaproponowanej literatury i materiałów instruktażowych.

Ocena niedostateczna:

- brak aktywności w trakcie zajęć;
- nieakceptowalna wartość merytoryczna prac pisemnych;
- brak umiejętności prowadzenia dyskusji i wyciągania wniosków;
- nieobecność na ponad 3/5 ogólnego wymiaru zajęć;
- brak korzystania z zaproponowanej literatury i materiałów instruktażowych.

CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY DOKTORANTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny realizowane w kontakcie bezpośrednim wynikające z programu studiów	15

Inne z udziałem nauczyciela (udział w konsultacjach, egzaminie)	1
Godziny realizowane samodzielnie przez doktoranta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	44
SUMA GODZIN	60
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS *	2
LITERATURA	
Literatura podstawowa:	Monika Anna Noga, <i>Stanisław Brzozowski w kręgu „Kultury” paryskiej</i>, Wyd. Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2023. Mateusz Żyła, <i>Ucieczka od nieboskłonów. Inspiracje literaturą Młodej Polski w tekstach heavymetalowych</i> (Miciński, Przybyszewski), Wyd. Prymat, Białystok 2022. Justyna Bajda, <i>Błękitny fin de siècle. Kolor niebieski w kulturze i literaturze Młodej Polski</i>, Wyd. Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2024.
Literatura uzupełniająca:	Tadeusz Miciński, <i>Pisma rozproszone</i>. Tom I - IV: <i>Eseje i publicystyka 1896-1918</i>, Wyd. Prymat, Białystok 2017-2020. Stanisław Przybyszewski, <i>Dzieła literackie</i>. Edycja krytyczna (tom 1-11) , Kraków 2022-2025.

*(1 PUNKT ECTS ODPOWIADA OD 25 – 30 GODZIN CAŁKOWITEGO NAKŁADU PRACY DOKTORANTA, POTRZEBNEGO DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW)

.....
Data i podpis prowadzącego przedmiotu

.....
Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej